

UZASADNIENIE

Powódka G. M. pozwem, który został nadany w urzędzie pocztowym w dniu 27 maja 2016 r., wniosła o zasądzenie od pozwanej Szkoły Podstawowej w K. odszkodowania w kwocie 17.122,02 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w płatności liczonymi od dnia doręczenia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od strony pozwanej, na swoją rzecz, kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swego stanowiska powódka, powołując się na bogate orzecznictwo sądowe, wskazała, iż akt odwołania nauczyciela ze stanowiska dyrektora szkoły wywołuje podwójne skutki: z zakresu administracji publicznej oraz z zakresu stosunku pracy. Podniosła, że akt odwołania ze stanowiska dyrektora szkoły stanowi jednostronną zmianę warunków pracy lub płacy i to zmianę niekorzystną, a analogia z wypowiedzeniem zmieniającym jest na tyle istotna, iż w odniesieniu do roszczeń wynikających z wadliwego odwołania należy pomocniczo stosować przepisy kodeksu pracy dotyczące rozwiązania umów o pracę, a o roszczeniach tych winien orzekać sąd pracy. Powódka zakwestionowała nadto zasadność dokonanego odwołania, odnosząc się do jego treści.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powódki, na swoją rzecz, kosztów procesu według norm prawem przepisanych. Pozwana szkoła wskazała, iż zgodnie z art. 91 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym uchwała lub zarządzenie organu gminy sprzeczne z prawem są nieważne, a o nieważności uchwały lub zarządzenia w całości lub części orzeka organ nadzoru w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia doręczenia uchwały lub zarządzenia w trybie określonym w art. 90. Strona pozwana podniosła, iż sprzeczna z prawem uchwała lub zarządzenie organu gminy są nieważne (sankcja o charakterze korekcyjnym), a dolegliwość polega na wyeliminowaniu z obrotu prawnego aktu przyjętego przez organ jednostki samorządu terytorialnego w konsekwencji czyniąc go bezskutecznym, co wiąże się z nieważnością *ex tunc*. W ocenie pozwanej stwierdzona przez organ nadzoru nieważność zarządzenia Wójta Gminy W. powoduje uchylenie wszelkich skutków prawnych, a w konsekwencji przyjęcie, iż powódka nieprzerwanie pełni funkcję dyrektora szkoły. Z tych też względów powództwo o odszkodowanie jest całkowicie nieuzasadnione.

W odpowiedzi na odpowiedź na pozew strona powodowa podkreśliła, iż postępowanie administracyjne i cywilne pozostają wobec siebie bez wpływu. Nadzór administracyjny służy bowiem badaniu zarządzenia jako aktu administracji w celu zapewnienia zgodności z prawem w interesie zarówno państwa jak i osób zainteresowanych, podczas gdy kontrola sądowa uruchamiana z inicjatywy nauczyciela ma na celu „jedynie” ochronę praw osób występujących do sądu. Drogi sądowej nie zamyka powódce fakt wydania korzystnego dla niej rozstrzygnięcia nadzorczego, ponieważ stwierdzenie nieważności przedmiotowego zarządzenia eliminuje jedynie skutki administracyjnoprawne. Powódka podniosła również, powołując się w tym zakresie na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2015 r. (I PK 155/14), że unieważnienie w procedurze administracyjnej uchwały o pozbawieniu stanowiska dyrektora szkoły nauczyciela, nie wywołuje skutku w zakresie prawa pracy w postaci reaktywowania kierowniczego zatrudnienia na pracowniczym stanowisku dyrektora, albowiem nawet sprzeczne z prawem lub nieuzasadnione rozwiązanie stosunku pracy nie jest nieważne z mocy prawa.

W dalszym toku procesu strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

G. M. jest nauczycielem zatrudnionym w Szkole Podstawowej w K. w charakterze pedagoga szkolnego na podstawie mianowania. Od dnia 1 września 2004 r. do dnia 31 sierpnia 2014 r. zajmowała stanowisko dyrektora ww. szkoły. Od dnia 1 września 2014 r. do dnia 31 sierpnia 2019 r. ponownie powierzono jej stanowisko dyrektora szkoły.

Bezsporne;

Zarządzeniem z dnia 19 maja 2016 r. Wójta Gminy W. G. M. została odwołana z funkcji dyrektora bez wypowiedzenia. W uzasadnieniu zarządzenia wskazano, iż z uwagi na dwie skargi (pierwszą dotyczącą uporczywego nierespektowania obowiązującego prawa oraz nierealizowania zaleceń organizacyjnych i drugą odnoszącą się do uporczywego i długotrwałego nękania psychicznego, dyskryminacji materialnej oraz izolowania i eliminowania z zespołu pracowników jednego z nauczycieli) organ prowadzący wszczął postępowanie wyjaśniające, które potwierdziło zarzuty stawiane w skardze.

Bezsporne, a nadto dowód: zarządzenie z dnia 19 maja 2016 r. – k. 22, uzasadnienie do ww. zarządzenia – k. 23-24;

Od 20 maja 2016 r. G. M. przebywała na zwolnieniu lekarskim. Zwolnienie lekarskie obejmowało okres do 1 czerwca 2016 r., a następne okres od 2 czerwca 2016 r. do 20 czerwca 2016 r. Od 20 maja 2016 r. obowiązki dyrektora szkoły pełniła M. M., wyznaczona do tej funkcji na mocy zarządzenia Wójta Gminy W.. Okres pełnienia funkcji dyrektora wyznaczony został do dnia 31 sierpnia 2016 r. Rozpisano konkurs na stanowisko dyrektora szkoły.

W dniu 8 czerwca 2016 r. Wojewoda (...) wydał decyzję o wstrzymaniu wykonania zarządzenia z dnia 19 maja 2016 r. G. M. w dniu 10 czerwca 2016 r. skierowała do Wójta Gminy W. informację, iż jest gotowa podjąć obowiązki dyrektora oraz zaznaczyła, iż do 20 czerwca 2016 r. przebywa na zwolnieniu lekarskim. Nie otrzymała odpowiedzi na swoje pismo.

Bezsporne, a nadto dowód: zeznania powódki – k. 207-209 w zw. z k. 209;

W dniu 15 czerwca 2016 r. Wójt Gminy W. skierowała G. M. na badania lekarskie wskazując, iż G. M. jest zatrudniona na stanowisku dyrektora szkoły podstawowej.

W dniu 17 czerwca 2016 r. G. M. uzyskała orzeczenie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku dyrektora szkoły podstawowej.

Bezsporne, a nadto dowód: skierowanie z dnia 15 czerwca 2016 r. – k. 443 cz. B akt osobowych powódki załączonych do sprawy IX P 377/16, orzeczenie lekarskie z dnia 17 czerwca 2016 r. – k. 444 cz. B akt osobowych powódki załączonych do sprawy IX P 377/16;

W dniu 21 czerwca 2016 r. G. M. stawiała się w szkole i od tego dnia do chwili obecnej wykonuje obowiązki dyrektora.

Przed dniem 21 czerwca 2016 r. M. M. została odwołana z pełnienia obowiązków dyrektora. Przed tą datą wycofano również ogłoszenie o konkursie na dyrektora szkoły.

G. M. stoi na stanowisku, iż wykonuje obowiązki dyrektora na podstawie ich powierzenia w 2014 r. przy rozpoczynaniu trzeciej kadencji z przerwą między 19 maja 2016 r. a 8 czerwca 2016 r.

Bezsporne, a nadto dowód: zeznania powódki – k. 207-209 w zw. z k. 209;

W dniu 30 czerwca 2016 r. Wojewoda (...) w ramach rozstrzygnięcia nadzorczego stwierdził nieważność ww. zarządzenia z dnia 24 maja 2016 r. wskazując, iż zarzucane G. M. uchybienia nie mogą stanowić podstawy do natychmiastowego odwołania jej ze stanowiska dyrektora szkoły.

Wójt Gminy W. nie złożył odwołania od ww. rozstrzygnięcia nadzorczego w Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym w S..

Bezsporne, a nadto dowód: rozstrzygnięcia nadzorcze – k. 135-139;

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo okazało się bezzasadne.

Ustalony powyżej stan faktyczny był między stronami bezsporny, przy czym Sąd oparł go na dowodach z dokumentów szczegółowo wymienionych powyżej, których prawdziwości nie kwestionowała żadna ze stron oraz na zeznaniach samej powódki.

Z uwagi na powyżej zaprezentowany bezsporny stan faktyczny spór w niniejszej sprawie, w ocenie Sądu, dotyczył w istocie prawa i wymagał odpowiedzi na pytanie, czy powódce odwołanej ze stanowiska dyrektora w dniu 19 maja 2016 r. i ponownie wykonującej obowiązki dyrektora od dnia 21 czerwca 2016 r. (w okresie od 20 maja 2016 r. do 20 czerwca 2016 r. powódka przebywała na zwolnieniu lekarskim) przysługuje zgłoszone żądanie odszkodowawcze.

Zgadając się co do zasady ze znajdującym potwierdzenie w bogatym orzecznictwie sądowym (przywołanym szczegółowo przez pełnomocnika powódki w pismach procesowych znajdujących się w aktach sprawy, stąd też nie wymagającym powtarzania sygnatur spraw sądowych i podstawowych tez orzeczeń) stanowiskiem powódki o podwójnym charakterze aktu odwołania ze stanowiska dyrektora oraz o możliwości skontrolowania prawidłowości takiego aktu przed sądem pracy, należy zwrócić uwagę, iż w przytaczanych przez stronę powodową orzeczeniach, a ściślej – w stanach faktycznych stanowiących podstawę tych rozstrzygnięć, brak analogii do ustaleń niniejszej sprawy, a zatem do sytuacji, gdy po upływie miesiąca zwolnienia lekarskiego powódka powraca na zajmowane wcześniej stanowisko dyrektora.

W szeroko cytowanym przez stronę powodową uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2015 r. (I PK 155/14) wskazano, iż „wyrok sądu administracyjnego w sferze administracji publicznej nie może rozstrzygać o istnieniu pracowniczego stosunku zatrudnienia na kierowniczym stanowisku w szkolnictwie”, albowiem „tego samego kierowniczego stanowiska zatrudnienia w tym samym okresie nie powinny zajmować dwie osoby, ponieważ wszystkie czynności powoływane przez kolejną osobę powołaną na to samo kierownicze stanowisko zatrudnienia byłyby wadliwe, a nawet obciążone ryzykiem nieważności”. Sąd Najwyższy podkreślił również, iż z uwagi na brak reaktywowania kierowniczego zatrudnienia na pracowniczym stanowisku dyrektora szkoły w wyniku orzeczenia administracyjnego, „stwierdzenie wadliwości lub niezgodności z prawem zaskarżalnej czynności polegającej na istotnej modyfikacji stosunku zatrudnienia może nastąpić wyłącznie na podstawie i z mocy wyroku sądu pracy o jej bezskuteczności, o przywróceniu pracownika do pracy, bądź orzeczenia odszkodowawczego, jeżeli pracownik nie żąda przywrócenia do pracy albo jeżeli uwzględnienie takiego roszczenia jest niemożliwe lub niecelowe”. W ocenie Sądu Najwyższego zastosowanie winien wówczas znaleźć, z uwagi na terminowe powierzenie funkcji dyrektora, art. 59 k.p.

Jak wskazywano już powyżej poza sporem pozostaje, iż powódka od dnia 21 czerwca 2016 r., po zwolnieniu lekarskim, powróciła do pracy na stanowisku dyrektora. Sytuacja ta była w pełni akceptowana przez Wójta Gminy W., który już 15 czerwca 2017 r. skierował powódkę na badania lekarskie wskazując jako stanowisko pracy – stanowisko dyrektora. Przed dniem 21 czerwca 2016 r. z pełnienia obowiązków dyrektora została odwołana M. M., a także wycofano ogłoszenie o konkursie na dyrektora szkoły.

W myśl art. 60 k.c. (mającego w niniejszej sprawie zastosowanie z mocy art. 300 k.p. w zw. z art. 91c ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela – tekst jednolity DZ. U. 2016 poz. 1379) z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, wola osoby dokonującej czynności prawnej, może być wyrażona przez każde zachowanie się tej osoby, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny, w tym również poprzez ujawnienie tej woli w postaci elektronicznej (oświadczenie woli). Nie ulega wątpliwości, iż oświadczeniem woli jest tylko działanie, którego celem jest dokonanie czynności prawnej, czyli czynności konwencjonalnej zmierzającej do wykreowania, zmiany albo zniesienia stosunku cywilnoprawnego, przy czym zachowanie danej osoby musi ujawniać wolę w sposób dostateczny, tj. taki, by z zachowania osoby składającej oświadczenie oraz okoliczności, w których oświadczenie to zostało złożone, wynikała minimalna treść czynności prawnej. Przywołany powyżej przepis określa sposób złożenia oświadczenia woli przez osobę dokonującą czynności prawnej, uznając, że może ona to uczynić - bez względu na formę - przez jakiegokolwiek zachowanie się, uzewnętrzniające tę wolę w sposób obiektywnie zrozumiały, a więc albo wyraźnie, albo dorozumianie. Istotne jest zatem to, czy na podstawie całokształtu okoliczności, w jakich dane zachowanie miało miejsce, można określić skutki prawne, jakie zachowanie miało wywołać.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie między powódką a Wójtem Gminy W. doszło do dorozumianego anulowania odwołania w sferze „pracowniczego stosunku zatrudnienia na kierowniczym stanowisku w szkolnictwie”, którą to sferę sama strona powodowa, powołując się m.in. na ww. orzeczenie Sądu Najwyższego, wyraźnie odróżnia od sfery „oświatowej administracji publicznej”. Skoro bowiem rozstrzygnięcie nadzorcze, a wcześniej wstrzymanie wykonania zarządzenia odwołującego powódkę z funkcji dyrektora nie skutkowało reaktywowaniem kierowniczego zatrudnienia na pracowniczym stanowisku dyrektora szkoły, a powódka od dnia 21 czerwca 2016 r. (a zatem jeszcze przed wydaniem rozstrzygnięcia nadzorczego) powróciła na stanowisko dyrektora i funkcję tę dalej pełni, to należy przyjąć, iż było to konsekwencją zgodnej woli zarówno osoby odwołującej powódkę ze stanowiska dyrektora, jak i powódki. Wola Wójta Gminy W. cofnięcia (odwołania) oświadczenia o odwołaniu powódki ze stanowiska dyrektora wyrażona została poprzez szereg czynności zmierzających do przywrócenia dotychczasowego stanu rzeczy, takich jak: skierowanie powódki na badanie lekarskie, zwolnienie z obowiązku p.o. dyrektora M. M., usunięcie informacji o konkursie na stanowisko dyrektora, a w końcu dopuszczenie powódki do pracy na stanowisku dyrektora po zakończonym zwolnieniu lekarskim. Natomiast wola powódki wynika wprost z jej powrotu do pracy na stanowisko kierownicze (wolę powrotu na stanowisko dyrektora powódka zgłaszała już od dnia 10 czerwca 2016 r.), co należy utożsamiać z wyrażeniem zgody na ww. działania organu założycielskiego. W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, iż na skutek ww. działań podjętych zarówno przez Wójta Gminy W., jak i przez powódkę, doszło do reaktywacji istniejącego wcześniej kierowniczego stosunku zatrudnienia, co pozostaje zresztą zbieżne ze stanowiskiem samej powódki, która podczas składania zeznań wskazała „ja stoję na stanowisku, iż wykonuję swoje obowiązki na podstawie ich powierzenia w 2014 r. przy rozpoczynaniu swojej kadencji z krótką przerwą między 19 maja a 8 czerwca 2016 r.”. Podkreślenia wymaga przy tym, iż zgodnie z regulacjami wskazanymi w art. 36 a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity DZ. U. z 2006 r., poz. 1943) stanowisko dyrektora szkoły powierza organ prowadzący szkołę (ust.1), kandydata na stanowisko dyrektora szkoły wyłania się w drodze konkursu (ust. 2) przeprowadzonego przez komisję konkursową w określonym składzie (ust. 6), przy czym stanowisko dyrektora powierza się na 5 lat, a w uzasadnionych przypadkach na okres krótszy, ale nie krótszy niż rok. Warunki powołania na stanowisko dyrektora są zatem sformalizowane i nie sposób przyjąć, by przez stawienie się powódki do pracy na stanowisku dyrektora w dniu 21 czerwca 2016 r. doszło do nowego powierzenia stanowiska dyrektora bez przeprowadzenia niezbędnego konkursu, czy określenia okresu powierzenia tego stanowiska. Nie jest to bowiem zwykły stosunek pracy, w ramach którego, w analogicznych okolicznościach (które musiałyby polegać na definitywnym ustaniu stosunku pracy, albowiem wypowiedzenie zmieniające ze swej istoty związane jest z okresem wypowiedzenia), można by ewentualnie przyjąć (przy braku możliwości ustalenia reaktywacji poprzednio istniejącego stosunku pracy), że doszło do nawiązania nowego stosunku pracy i to na czas nieokreślony, skoro strony nie ustaliły okresu trwania umowy. W konsekwencji należy zauważyć, iż na skutek zgodnych w tej mierze działań organu prowadzącego i powódki doszło do wyeliminowania z obiegu prawnego oświadczenia woli w postaci odwołania ze stanowiska dyrektora. Brak substratu zaskarżenia skutkować musi oddaleniem powództwa oraz wniosków dowodowych zgłoszonych przez obie strony procesu, a mających na celu merytoryczną ocenę odwołania (w tym miejscu wskazać należy, iż żadna ze stron nie zgłosiła wniosku o przesłuchanie Wójta Gminy W.). Podkreślenia wymaga również, iż przeciwna interpretacja - tj. przyjęcie iż odwołanie w sferze skutków pracowniczych dalej funkcjonuje w obrocie prawnym - przy uwzględnieniu powództwa doprowadziłaby do niedopuszczalnej sytuacji, w której powódka zachowując swoje dotychczasowe kierownicze stanowisko pracy dodatkowo otrzymałaby odszkodowanie, korzystając w istocie łącznie z dwóch roszczeń, dla których zasadą jest alternatywność - pracownik zwalniany z pracy musi wybrać, czy domaga się uznania wypowiedzenia za bezskuteczne/przywrócenia do pracy, czy też odszkodowania i nie może domagać się spełnienia dwóch tych roszczeń jednocześnie. Z kolei w drugiej i ostatniej możliwej sytuacji, tj. przegrania niniejszego procesu z uwagi na merytoryczną zasadność odwołania ze stanowiska dyrektora, okazałoby się, że powódka pełni funkcję dyrektora od dnia 21 czerwca 2016 r. mimo zasadności odwołania. Podkreślenia raz jeszcze wymaga, iż reaktywacja przez powódkę i Wójta Gminy W. pracowniczego zatrudnienia na kierowniczym stanowisku skutkowało wyeliminowaniem z obrotu prawnego przedmiotowego odwołania również w sferze pracowniczej. Nie sposób bowiem, także z punktu widzenia logiki, przyjąć, że odwołanie dalej funkcjonuje, choć faktycznie nie powoduje żadnych skutków – powódka zajmuje dokładnie takie samo stanowisko, z takim samym wynagrodzeniem, jak

przed odwołaniem (co więcej - podstawę wynagrodzenia chorobowego również stanowi dotychczas otrzymywane wynagrodzenie).

Mając na względzie powyższe orzeczono jak w punkcie I sentencji wyroku.

W punkcie II wyroku Sąd odstąpił, na podstawie art. 102 k.p., od obciążania powódki kosztami procesu, mając na uwadze, iż w momencie wnoszenia powództwa, istniał substrat zaskarżenia (pозew złożono przed dniem reaktywacji pracowniczego zatrudnienia na stanowisku kierowniczym).

ZARZĄDZENIE

1. (...);

2. (...);

3. (...).

25.04.2017 r.